

Evrak Adı: **TDV İSAM Kütüphanesi Veysel Paşa Evrakı**

Kayıt Sayısı: **85**

Belge sayısı: **141**

Grup 1: Veysel Hilmi Paşa

Belge aralığı: **1-70**

Belge sayısı: **112**

Tarih aralığı: **(H. 1282-1309 / M. 1866-1892)**

Grup 2: Ali Rıza Paşa (Veysel Paşa'nın oğlu)

Belge aralığı: **71-85**

Belge sayısı: **29**

Tarih aralığı: **(R. 1317-1339 / M. 1901-1923)**

Veysel Hilmi Paşa Evrakı: Osmanlı Devleti'nin son dönem devlet adamlarından Veysel Paşa ile oğlu Ali Rıza Paşa'ya aittir. Evrak koleksiyonu Paşaların, Balkanlar'da Manastır, Prizrin, Yakova, İpek ve Kosova bölgelerinde idari, askeri ve siyasi faaliyetleri ile şahsi işlerine dair yazışmalardan oluşmaktadır.

Literatürde Veysel Paşa ile ilgili sınırlı bilgi olmasına karşılık, Balkanlar da dahil olmak üzere muhtelif bölgelerde görev yapmış olan Ali Rıza Paşa hakkında hiçbir bilgi tespit edilememiştir. Veysel Paşa hakkındaki mevcut bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Veysel Paşa: Arnavuttur. 1259 (1843)'da askerliğe dahil olmuş Üçüncü Orduda Bosna taraflarında bulunarak [12]84 (1867/8)'de binbaşı olmuştu. Son savaşta Bosna cihatlerinde hüsn-i hizmetle miralay ve liva olup sonra Şıpkı kumandanı ve ferik olmuştur. Üçüncü Ordu ve İkinci Ordu-yı hümâyûnlarında müstahdem oldu. 22 Zilkade 1302 (2 Eylül 1885) de müşir rütbesi ile İkinci Ordu-yı hümâyûn müşiri oldu. 1308 (1890/1) de hastalanıp hava değişimi için İstanbul'a geldi. 30 Eylül 1308 / Cemaziyelevvel 1309'da vefat ederek Eyüp'e defnedildi. Cesur, mukdim, gayretli idi. Savaşlarda cesaret ve hizmeti görüldü. *Kaynak: Mehmed Süreyya, Sicill-i Osmani, IV, 620-21.*

Veysel Hilmi Paşa (Arnavud), ?-1892

1877-1878 Osmanlı-Rus Harbinde Tuna Ordusu komutanı Aralık 1877-Ocak 1878; 2. Ordu komutanı Eylül 1885-Haziran 1891.

Kaynak: Sinan Kunalp, Son Dönem, Osmanlı Erkân ve Ricali (1839-1922): Prosopografik Rehber, İSİS, İstanbul 1999, s. 125.

Veysel Paşa, Hilmi [Ölm. 1891]

Abdülhamit zamanının değerli Müşirlerindendir. Manastır'da doğdu. 1843'te askerliğe girerek Üçüncü Orduda ve Bosna'da hizmet edip Binbaşı olmuş, 1876'da Bosna ihtilâli sırasında yararlıklarından dolayı Generalliğe yükselmişti. Ahmet Eyüp Paşa'nın maiyetinde iken onun İhtiyat Kuvvetleri Komutanlığına alınması üzerine Feriklikle Şıpkı Kumandanı olmuş, Rusların üstün kuvvetlerine karşı yaralanarak esir düşmüştü. Kuvvetlerinin esir düşmesine saraydan verilen emrin sebep olduğu sonradan anlaşılacak Veysel Paşa Divanîharpte beraet kazanmıştı. 1885 te Müşirlikle İkinci Ordu Komutanlığına tayin edildi. İstanbula gelişinde ölmüş ve Eyübe gomülmüştür. Cesur ve değerli bir asker olarak tanınmıştır.

İbrahim Alâettin Gövsa, Türk Meşhurları Ansiklopedisi, Yedigün Neşriyatı, [t.y.], s. 398.